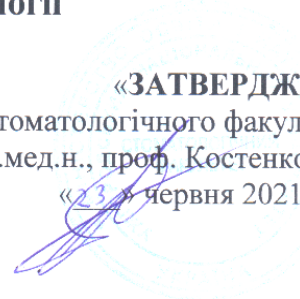

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Стоматологічний факультет
Кафедра ортопедичної стоматології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан стоматологічного факультету
д.мед.н., проф. Костенко Є.Я.
«23» червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОПЕДЕВТИКА ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
для студентів II-го курсу /III-IV семестр/**

Рівень вищої освіти	Другий (освітньо-кваліфікаційний) – «Магістр»
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Предметна спеціальність	Ортопедична стоматологія
Форма навчання	Скорочений термін
Освітня програма	«Стоматологія»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма із навчальної дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» для здобувачів вищої освіти другого освітньо-кваліфікаційного рівня – «Магістр» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» зі спеціальності 221 «Стоматологія» (предметна спеціальність «Ортопедична стоматологія») відповідно до освітньої програми «Стоматологія» – 40 с.

Розробники:

Костенко Світлана Борисівна - к.мед.н., доцент, доцент кафедри ортопедичної стоматології;

Кенюк Андрій Тарасович – к.мед.н., доцент, доцент кафедри ортопедичної стоматології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ортопедичної стоматології

Протокол № 12 від «14» червня 2021 року.

Завідувач кафедри
ортопедичної стоматології,
к.мед.н., доцент

«14» червня 2021 року

_____
(підпис)

Костенко С.Б.

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету

Протокол №10 від «23» червня 2021 року.

Голова комісії,
завідувач кафедри
стоматології дитячого віку,
д.мед.н., професор

_____
(підпис)

Клітинська О.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>221 СТОМАТОЛОГІЯ</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Стоматологія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		III -й	IV -й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 70 самостійної роботи студента - 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	4 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	24 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		23 год.	27 год.
		Індивідуальні завдання год.	
Вид контролю			
залік	диф. залік		
3 год	4 год		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 58% : 42%.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» є професійне формування майбутнього фахівця, здатного використовувати надбані знання та вміння з дисципліни при подальшому вирішенні клінічних задач, що передбачає інтеграцію викладання дисципліни з ортопедичною, ортодонтичною, терапевтичною, хірургічною та стоматологією дитячого віку.

Кінцеві цілі дисципліни:

- ознайомитись з організацією роботи ортопедичного відділення
- визначити особливості застосування різних основних і допоміжних стоматологічних та зуботехнічних матеріалів;
- знати функціональну анатомію зубощелепного апарату;
- знати компоненти жувального апарату та їх взаємодію;
- знати функціональну анатомію оклюзійної поверхні зубів
- засвоїти ознаки фізіологічних та патологічних видів прикусів
- засвоїти послідовність обстеження ортопедичних пацієнтів
- визначити основні технологічні процеси виготовлення конструкцій зубних протезів

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» є:

Навчити студента принципам організації роботи ортопедичного відділення знань про особливості застосування основних і допоміжних стоматологічних та зуботехнічних матеріалів

Поглиблення знань про функціональну анатомію жувального апарату, його компоненти та їх взаємодію

Поглиблення знань про функціональну анатомію оклюзійної поверхні зубів

Оволодіння знаннями про характеристику та ознаки фізіологічних та патологічних видів прикусу

Опанування знаннями про оклюзію та артикуляцію нижньої щелепи, ознайомитись з факторами оклюзії

Оволодіння послідовністю обстеження ортопедичних пацієнтів

Оволодіння знаннями про фізико-хімічні властивості різних видів відбиткових матеріалів

Оволодіння методиками отримання відбитків й виготовлення гіпсових моделей щелеп

Оволодіння знаннями про різні види моделювальних матеріалів

Опанувати основні технологічні процеси виготовлення конструкцій незнімних та знімних зубних протезів

Уміння застосовувати знання з пропедевтики ортопедичної стоматології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- структуру організації роботи ортопедичного кабінету та зуботехнічної лабораторії;
- основне стоматологічне обладнання та інструментарій, що застосовується в ортопедичному відділенні;
- функціональну анатомію жувального апарату, його компоненти та їх взаємодію;
- функціональну анатомію оклюзійної поверхні зубів;
- види фізіологічних та патологічних прикусів, їх характеристику та ознаки;
- біомеханіку рухів нижньої щелепи;
- послідовність обстеження ортопедичних пацієнтів;
- правила заповнення історії хвороби ортопедичного пацієнта;
- класифікації та фізико-хімічні властивості різних видів відбиткових матеріалів;
- класифікації та методики отримання відбитків;
- фізико-хімічні властивості, класифікації моделювальних матеріалів, що застосовується в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії;
- класифікації дефектів коронкової частини зубів та дефектів зубних рядів;
- види, класифікації, показання та основні технологічні аспекти виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів.

Вміти:

- трактувати функціональну анатомію жувального апарату, його компонентів та їх взаємодію
- змодельовати коронкову частину фронтальних і бічних зубів верхньої та нижньої щелеп на гіпсовій моделі;
- визначати види фізіологічних та патологічних прикусів;
- отримати анатомічний відбиток з гіпсової моделі різними відбитковими матеріалами
- виготовити гіпсову модель верхньої та нижньої щелеп
- загіпсувати моделі в оклюдатор в положенні центральної оклюзії
- визначати показання до виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів
- трактувати основні технологічні етапи виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (із них 70-аудиторна і 50-самостійна позааудиторна робота студентів), 4 кредити ЄКТС.

2. Програма навчальної дисципліни (Інформаційний обсяг навчальної дисципліни)

3. МОДУЛЬ 1. «ПРОПЕДЕВТИКА ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»

Змістовий модуль 1:

«Організація роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки і лабораторії. Функціональна анатомія жувального апарату. Обстеження ортопедичних пацієнтів».

Конкретні цілі:

- ознайомитися зі структурою ортопедичного кабінету, відділення, зуботехнічної лабораторією;
- вивчити основне стоматологічне обладнання та його призначення;
- вивчити основний стоматологічний інструментарій, що застосовується на ортопедичному прийомі;
- удосконалити знання з анатомічної будови зубощелепного апарату;
- вивчити компоненти жувального апарату та їх взаємодію;
- удосконалити знання з анатомічної будови оклюзійної поверхні зубів;
- знати характеристику та ознаки фізіологічних та патологічних видів прикусу;
- вивчити характеристику ортогнатичного прикусу;
- знати функціональну анатомію оклюзійної поверхні зубів
- надавати визначення поняттю «артикуляція та оклюзія»
- вивчити біомеханіку рухів нижньої щелепи;
- знати послідовність обстеження ортопедичних пацієнтів;
- засвоїти складові частини діагнозу
- ознайомитись з структурою історією хвороби та послідовністю її ведення.

Тема 1. Організаційні принципи роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки та лабораторії. Робоче місце лікаря стоматолога-ортопеда та зубного техника, обладнання та інструментарій.

Ознайомлення з основами організації ортопедичної допомоги населенню України. Структура відділення ортопедичної стоматології, організація роботи ортопедичного кабінету та зуботехнічної лабораторії. Ознайомлення з медичною документацією, використанням інструментів та матеріалів. Санітарно-гігієнічні вимоги. Техніка безпеки.

Тема 2. Функціональна анатомія та компоненти жувального апарату, їх характеристика (кісткова основа, м'язи, іннервація, кровопостачання, будова та особливості СНЩС).

Будова кісткових структур зубощелепного апарату. Функціональна анатомія верхньої та нижньої щелеп.

М'язево-нервовий комплекс зубощелепного апарату. Функціональна анатомія жувальних м'язів, місця їх прикріплення та вектор напрямку дії. Класифікація.

Суглобовий комплекс. Основні елементи та особливості будови СНЩС. Функціональна оклюзія як компонент жувального апарату. Взаємодія компонентів жувального апарату.

Тема 3. Зуби, зубні ряди. Анатомія оклюзійної поверхні зубів.

Анатомо-топографічні особливості будови коронкової та кореневої частини різних функціональних груп зубів.

Анатомія оклюзійної поверхні зубів.

Зубні ряди, фактори, що забезпечує цілісність та стійкість зубних рядів. Оклюзійна площина. Оклюзійні криві Вілсона та Шпее.

Поняття про зубну, базальну, альвеолярну дуги.

Тема 4. Функціональна анатомія фронтальних груп зубів верхньої та нижньої щелепи. Воскове моделювання.

Анатомічна будова та відмінності центральних різців верхньої та нижньої щелепи.

Анатомічна будова та відмінності латеральних різців верхньої та нижньої щелепи.

Анатомічна будова та відмінності ікол верхньої та нижньої щелепи. Роль фронтальних груп зубів під час рухів нижньої щелепи. (Значення фронтальної групи зубів в артикуляції нижньої щелепи). Моделювання коронкової частини фронтальних зубів на гіпсовій моделі.

Тема 5. Функціональна анатомія бічних груп зубів верхньої та нижньої щелепи. Воскове моделювання.

Анатомічна будова та відмінності премолярів верхньої та нижньої щелепи.

Анатомічна будова та відмінності молярів верхньої та нижньої щелепи. Роль бічних груп зубів під час рухів нижньої щелепи. Опорні та направляючі горби. Моделювання коронкової частини бічних зубів на гіпсовій моделі.

Тема 6. Фізіологічні та патологічні види прикусів. Їх характеристика та ознаки.

Фізіологічні види прикусу. Ортогнатичний, прямий, біпрогнатія, опістогнатія. Класифікації, їх характеристики та ознаки.

Патологічні види прикусу. Класифікації. Мезіальний, дистальний, перехресний, відкритий, глибокий. Види прикусів їх характеристики та ознаки.

Класифікації Бетельмана, Енгля, Калвеліса, ВООЗ.

Тема 7. Оклюзійні контакти зубних рядів. Види оклюзії, їх характеристика та ознаки.

Оклюзія. Визначення, види. Центральна оклюзія. Контакти зубів в передній та бічних оклюзіях. Визначення, характеристика, суглобові, м'язеві, оклюзійні ознаки.

Тема 8. Артикуляція нижньої щелепи. Фактори оклюзії. Біомеханіка рухів нижньої щелепи.

Рухи нижньої щелепи в вертикальній площині (відкривання рота). Термінальна шарнірна вісь. Термінальний шарнірний рух.

Рухи нижньої щелепи в сагітальній площині (протрузія). Сагітальний суглобовий шлях та кут сагітального суглобового шляху. Сагітальний різцевий шлях та кут сагітального різцевого шляху.

Рух нижньої щелепи в трансверзальній площині. Рух та кут Бенета. Готичний кут.

Оклюзійні та суглобові параметри рухів нижньої щелепи. Поняття «оклюзійний компас».

Фази жувальних рухів за Гізі.

Тема 9. Послідовність обстеження ортопедичних хворих. Суб'єктивні та об'єктивні методи обстеження. Основні та додаткові методи обстеження – критерії вибору. Складові частини діагнозу.

Суб'єктивна частина обстеження: паспортні данні, скарги, анамнез життя, анамнез хвороби.

Об'єктивна частина обстеження:

1) Клінічні методи: огляд, зондування, перкусія, пальпація;

2) Додаткові методи (спеціальні та лабораторні дослідження):

- рентгенологічні методи: прицільна рентгенографія, ортопантомографія
- методи визначення жувальної ефективності (статичні за Агаповиим та функціональні за Рубіновим)

- електроодонтодіагностика

- діагностичні гіпсові моделі

- оклюзіографія.

Класифікації дефектів зубних рядів за Бетельманом та Кеннеді. Втрата жувальної ефективності за Агаповим та Оксманом.

Попередній та остаточний діагноз. Етіологічна, анатомічна та функціональна частина діагнозу.

Історія хвороби та правила її ведення.

Змістовий модуль 2: «Клінічне матеріалознавство».

Конкретні цілі:

- знати види відбиткових ложок;
- знати класифікації відбитків;
- знати класифікації відбиткових матеріалів;
- знати фізико-хімічні властивості відбиткових матеріалів;
- знати методики отримання відбитків;
- знати вимоги до анатомічного відбитка;
- знати ускладнення, які можуть виникнути при отриманні відбитків;
- оволодіти методикою отримання гіпсових модлей щелеп
- знати класифікацію моделювальних матеріалів, що застосовується в ортопедичній стоматології;
- знати фізичні властивості та хімічний склад матеріалів, що застосовуються в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії.

Тема 10. Класифікація відбитків та відбиткових матеріалів. Кристалізуючі та термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання. Методики отримання відбитків.

Відбиткові ложки. Види, характеристика. Підбір відбиткових ложок. Показання до застосування в залежності від виду протезування.

Відбиток. Визначення. Класифікації. Вимоги до анатомічного відбитка. Протезне ложе та протезне поле.

Види відбиткових матеріалів та їх характеристика.

Технологія застосування кристалічних та термопластичних відбиткових матеріалів.

Тема 11. Силіконові та альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання до застосування. Методики отримання відбитків.

Альгінатні відбиткові матеріали. Представники. Фізико-хімічні властивості, застосування в клініці ортопедичної стоматології, замішування альгінатних мас та техніка отримання відбитків. Умови зберігання альгінатних відбитків, коефіцієнт розширення та об'ємної усадки в різних середовищах. Тіксотропність.

Силіконові відбиткові матеріали. Представники. Фізичні та хімічні властивості. Показання до використання. Техніки отримання відбитків силіконовими матеріалами. Одношарові та двошарові відбитки. Ускладнення при отриманні відбитків.

Методи дезінфекції відбитків.

Тема 12. Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор

Гіпс. Застосування гіпсу в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії. Класифікації. Склад (формула гіпсу). Фізико-хімічні властивості. Стадії кристалізації гіпсу. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення гіпсу. Види гіпсових моделей.

Методи гіпсовки моделей в оклюдатор.

Тема 13. Моделювальні матеріали. Віск, класифікація, характеристика застосування в ортопедичній стоматології. Воскове моделювання зубів на гіпсових моделях.

Класифікація матеріалів. Склад, фізичні та хімічні властивості. Вимоги до матеріалів. Воски, їх класифікація. Застосування в ортопедичній стоматології.

Тема 14. Пластмаси. Класифікація. Режими полімеризації пластмас.

Фізико-хімічні властивості пластмас, що використовуються в ортопедичній стоматології. Класифікації. Групи пластмас. Стадії полімеризації. Види полімеризації. Вимоги до пластмас. Застосування в ортопедичній стоматології (облицювальні, базисні).

Тема 15. Сплави металів, застосування в ортопедичній стоматології. Класифікація та характеристика сплавів металів. Технології литва металів.

Фізичні властивості. Хімічний склад. Поняття кристалізації, рекристалізації та корозії металів. Сплави металів та їх застосування в ортопедичній стоматології.

Технології литва металів.

Тема 16. Керамічні маси та їх компоненти. Класифікація. Показання до застосування.

Керамічні маси. Класифікації. Фізичні властивості. Хімічний склад. Застосування в ортопедичній стоматології керамічних мас.

Змістовий модуль 3: «Технологічні процеси виготовлення зубних протезів».

Конкретні цілі:

- знати класифікації дефектів коронкової частини зубів та дефектів зубних;
- знати показання до виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів;
- знати види вкладок та показання до їх застосування;
- знати види штифтових конструкцій та показання до їх застосування;
- знати види коронок та показання до їх застосування;
- знати складові частини мостоподібного протезу;

- знати види опорних елементів та проміжної частини мостоподібного протезу та способи їх з'єднання;
- знати види та конструктивні елементи часткових знімних протезів;
- знати показання до застосування різних видів знімних протезів.

Тема 17. Вкладки. Класифікації. Показання до застосування.

Дефекти коронкової частини зуба. Класифікація дефектів коронкової частини зуба за Блеком. Індекс руйнування оклюзійної поверхні зуба за Мілікевичем (ІРОПЗ). Показання до виготовлення вкладок. Види та конструкції вкладок (in-lay, on-lay, over-lay). Моделювання вкладок на гіпсових моделях.

Тема 18. Штифтові зуби. Конструкції. Показання до застосування.

Показання до виготовлення штифтових зубів. Види та конструкції штифтових зубів. Суцільнолита металева штифтова куксова вкладка. Штифтові конструкції типу pin-lay, endo-over-lay. Штифтові зуби за Річмондом.

Тема 19. Штучні коронки. Класифікації. Показання до застосування.

Показання до виготовлення штучних коронок. Класифікації. Тимчасові та постійні коронки. Технологія виготовлення штампованої повної металевої коронки. Матеріали, що використовуються для виготовлення.

Тема 20. Мостоподібні протези. Конструкції. Дефекти зубних рядів за Бетельманом та Кенеді. Показання до застосування мостоподібних протезів.

Часткова втрата зубів. Включені та кінцеві дефекти зубних рядів. Класифікації дефектів зубних рядів за Кенеді та Бетельманом. Мостоподібні протези. Визначення та складові частини. Види опорних елементів та проміжної частини, способи їх з'єднання. Класифікації. Технологія виготовлення штамповано-паяного мостоподібного протеза.

Тема 21. Знімні зубні протези. Конструкції. Групи дефектів зубних рядів. Показання до застосування різних видів знімних протезів.

Часткові знімні протези. Види. Поняття про пластинчасті та бюгельні протези. Конструктивні елементи. Показання до застосування залежно від топографії дефектів зубних рядів.

Повні знімні протези. Складові частини. Технологія виготовлення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1 Пропедевтика ортопедичної стоматології						
Змістовий модуль 1 «Організація роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки і лабораторії. Функціональна анатомія жувального апарату. Обстеження ортопедичних пацієнтів»						
Тема № 1: Організаційні принципи роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки та лабораторії. Робоче місце лікаря стоматолога-ортопеда та зубного техника, обладнання та інструментарій.	3,5		2			1,5
Лекція №1, Тема № 2: Функціональна анатомія та компоненти жувального апарату, їх характеристика (кісткова основа, м'язи, іннервація, кровопостачання, будова та особливості СНЦС).	9,5	2	6			1,5
Тема № 3: Зуби, зубні ряди. Анатомія оклюзійної поверхні зубів.	3,5		2			1,5
Тема № 4: Функціональна анатомія фронтальних груп зубів верхньої та нижньої щелеп. Воскове моделювання.	3,5		2			1,5
Тема № 5: Функціональна анатомія бічних груп зубів верхньої та нижньої щелеп. Воскове моделювання.	3,5		2			1,5
Тема № 6: Фізіологічні та патологічні види прикусів. Їх характеристика та ознаки.	3,5		2			1,5
Тема № 7: Оклюзійні контакти зубних рядів. Види оклюзії, їх характеристика та ознаки.	3,5		2			1,5
Тема № 8: Артикуляція нижньої щелепи. Фактори оклюзії. Біомеханіка рухів нижньої щелепи.	7,5		6			1,5
Тема №9: Послідовність обстеження ортопедичних хворих. Суб'єктивні та об'єктивні методи обстеження. Основні та додаткові методи обстеження – критерії вибору. Складові частини діагнозу.	5,5		4			1,5
Разом за змістовим модулем 1	43,5	2	28			13,5
Змістовий модуль 2. «Клінічне матеріалознавство»						
Лекція №2, Тема № 10: Класифікація відбитків та відбиткових матеріалів. Кристалізуючі та термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання.	7,5	2	4			1,5

Методики отримання відбитків.					
Тема № 11, Тема № 12: Силіконові та альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання до застосування. Методики отримання відбитків. Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор	3,5		2		1,5
Тема № 13: Моделювальні матеріали. Віск, класифікація, характеристика застосування в ортопедичній стоматології. Воскове моделювання зубів на гіпсових моделях.	3,5		2		1,5
Тема № 14: Пластмаси. Класифікація. Режими полімеризації пластмас.	5,5		4		1,5
Тема № 15: Сплави металів, застосування в ортопедичній стоматології. Класифікація та характеристика сплавів металів. Технології литва металів.	5,5		4		1,5
Тема № 16: Керамічні маси та їх компоненти. Класифікація. Показання до застосування.	3,5		2		1,5
Разом за змістовим модулем 2	29,0	2	18		9
Змістовий модуль 3. «Основні технологічні процеси виготовлення конструкцій зубних протезів»					
Тема № 17: Вкладки. Класифікації. Показання до застосування.	5,5		4		1,5
Тема № 18: Штифтові зуби. Конструкції. Показання до застосування.	3,5		2		1,5
Тема № 19: Штучні корони. Класифікації. Показання до застосування.	3,5		2		1,5
Лекція № 3 , Тема № 20: Мостоподібні протези. Конструкції. Дефекти зубних рядів за Бетельманом та Кенеді. Показання до застосування мостоподібних протезів.	7,5	2	4		1,5
Тема № 21: Знімні зубні протези. Конструкції. Групи дефектів зубних рядів. Показання до застосування різних видів знімних протезів.	5,5		4		1,5
Разом за змістовим модулем 3	25,5	2	16		7,5
<i>Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять</i>	17,5				17,5
<i>Підсумковий модульний контроль:</i> <i>Практична підготовка</i> <i>Теоретична підготовка</i>	4,5		2		2,5
Усього годин	120	6	64		50
Кредитів ECTS	4				

5.Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціональна анатомія та компоненти жувального апарату. Їх характеристика та взаємозв'язок. Обстеження ортопедичних пацієнтів. Історія хвороби та правила її ведення.	2
2	Відбитки та відбиткові матеріали, їх класифікації. Відбиткові ложки. Методики отримання відбитків. Виготовлення гіпсових моделей щелеп.	2
3	Основні технологічні процеси виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів.	2
	Разом	6

6. Теми практичних занять

№ п/п	Тема практичних занять	години
1.	Організаційні принципи роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки та лабораторії. Робоче місце лікаря стоматолога-ортопеда та зубного техника, обладнання та інструментарій.	2 години
2.	Функціональна анатомія та компоненти жувального апарату, їх характеристика (кісткова основа, м'язи, іннервація, кровопостачання, будова та особливості СНЦС).	6 години
3.	Зуби, зубні ряди. Анатомія оклюзійної поверхні зубів.	2 години
4.	Функціональна анатомія фронтальних груп зубів верхньої та нижньої щелеп. Воскове моделювання.	2 години
5.	Функціональна анатомія бічних груп зубів верхньої та нижньої щелеп. Воскове моделювання.	2 години
6.	Фізіологічні та патологічні види прикусів. Їх характеристика та ознаки.	2 години
7.	Оклюзійні контакти зубних рядів. Види оклюзії, їх характеристика та ознаки.	2 години
8.	Артикуляція нижньої щелепи. Фактори оклюзії. Біомеханіка рухів нижньої щелепи	6 години
9.	Послідовність обстеження ортопедичних хворих. Суб'єктивні та об'єктивні методи обстеження. Основні та додаткові методи обстеження критерії вибору. Складові частини діагнозу.	4 години
10.	Класифікація відбитків та відбиткових матеріалів. Кристалізуючі та термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання. Методики отримання відбитків.	4 години
11.	Силіконові та альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості, показання до	4 години

12.	застосування. Методики отримання відбитків. Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор	
13.	Моделювальні матеріали. Віск, класифікація, характеристика застосування в ортопедичній стоматології. Воскове моделювання зубів на гіпсових моделях.	2 години
14.	Пластмаси. Класифікація. Режими полімеризації пластмас.	4 години
15.	Сплави металів, застосування в ортопедичній стоматології. Класифікація та характеристика сплавів металів. Технології литва металів.	4 години
16.	Керамічні маси та їх компоненти. Класифікація. Показання до застосування.	2 години
17.	Вкладки. Класифікації. Показання до застосування.	4 години
18.	Штифтові зуби. Конструкції. Показання до застосування.	2 години
19.	Штучні короноки. Класифікації. Показання до застосування.	2 години
20.	Мостоподібні протези. Конструкції. Дефекти зубних рядів за Бетельманом та Кенеді. Показання до застосування мостоподібних протезів.	4 години
21.	Знімні зубні протези. Конструкції. Групи дефектів зубних рядів. Показання до застосування різних видів знімних протезів.	4 години
Всього годин		64 години

7. Теми лабораторних занять - не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота
Модуль 1 «Пропедевтика ортопедичної стоматології»

№	ТЕМА	Кількість годин	Види контролю
1.	Підготовка до практичних занять (оволодіння теоретичними знаннями та опрацювання практичних навичок, вмінь), номери тем: 1-21	30	Поточний на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять, теми: 1-16	17,5	Підсумковий модульний
	1. Історія розвитку ортопедичної стоматології. Внесок українських вчених у розвиток ортопедичної стоматології. Ужгородська школа лікарів ортопедів-стоматологів.	1	
	2. Анатомічна будова верхньої та нижньої щелеп. (Зображення в альбомі).	1	
	3. Топографічна анатомія жувальних м'язів, місця їх прикріплення та вектор напрямку дії. (Зображення в альбомі).	1	
	4. Функціональна анатомія скронево-нижньощелепного суглоба, будова, біомеханіка рухів. (Зображення в альбомі).	1	
	5. Функціональна анатомія оклюзійної поверхні зубів. (Зображення в альбомі). Воскове моделювання.	1	
	6. Біомеханіка рухів нижньої щелепи. Рухи в сагітальній, вертикальній та трансверзальній площинах. (Зображення в альбомі).	1	
	7. Особливості обстеження пацієнтів за наявності дефектів коронкової частини зуба та дефектів зубних рядів. Додаткові та лабораторні методи обстеження.	1	
	8. Відбитки. Відбиткові матеріали. Класифікації. Застосування в ортопедичній стоматології. (Схема)	1	
	9. Сучасні матеріали, що застосовуються для виготовлення вкладок. Технологічні аспекти виготовлення.	1	
	10. Штифтові зуби. Історичні аспекти. Штифтовий зуб за Річмондом, Ільїною-Маркосян, Логаном. Технологічні аспекти виготовлення. (Зображення в альбомі).	1	

	11. Штамповані коронки. Способи штампування металевих коронок.	1	
	12. Способи лиття металевих коронок.	1	
	13. Технологічні аспекти виготовлення штамповано-паяних мостоподібних протезів	1	
	14. Правила моделювання та технологія виготовлення різних видів суцільнолитих металевих та комбінованих мостоподібних протезів.	1,5	
	15. Основні технологічні аспекти виготовлення різних видів часткових знімних протезів	2	
	16. Клініко-лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів	1	
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю, вирішування ситуаційних задач	2,5	Підсумковий модульний
Разом		50	

9. Індивідуальні завдання.

№ з/п	Назва теми
1	Функціональна анатомія та компоненти жувального апарату. Інтеграція та координація роботи жувального апарату.
2.	Артикуляція та оклюзія. Біомеханіка рухів нижньої щелепи. Фактори оклюзії.
3.	Сучасні конструкції вкладок. Порівняльна характеристика з іншими видами незнімних протезів.
4.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих та комбінованих мостоподібних протезів.
5.	Види часткових знімних протезів. Показання. Порівняльна характеристика.

Протягом вивчення дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» студенти можуть підготувати індивідуальні навчально-дослідницькі завдання у формі рефератів, доповідей, презентацій, тощо. Кількість балів за виконання ІНДЗ залежить від обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Максимальна кількість балів за підготовку ІНДЗ становить 15 балів.

10. Методи навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з типовою програмою є: а) лекції; б) практичні заняття; в) лабораторні заняття; г) самостійна робота студентів (СРС); д) індивідуальна навчально-дослідницька робота (ІНДР) в організації якої значну роль відіграють консультації викладачів. Тематичні плани лекцій, практичних і лабораторних занять, СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів. Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів пропедевтики ортопедичної стоматології.

Вивчення дисципліни «Пропедевтика ортопедичної стоматології» передбачає застосування загальних і спеціальних інноваційних методів навчання.

Загальні методи включають розповідь, лекцію, ілюстрацію, бесіду.

Спеціальні методи залежать від специфіки вивчення дисципліни та включають:

- **Проблемно-пошукові методи:** дійові (вирішення задач, відображення схематичних малюнків); евристичні (бесіда, обговорення, дискусія); пошуковий (курсове проектування); дослідницькі (наукова праця, ІНДЗ); методи проблемного викладу навчального матеріалу.

- **Логічні методи:** індуктивний (від часткового до загального); дедуктивний (від загального до часткового); аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування – важливі для формування основ клінічного мислення.

- **Методи формування інтересу до навчання:** методи інтелектуальної колективної діяльності й імітаційні. Основою методів інтелектуальної колективної діяльності є наявність колективної думки, пізнавальної суперечки при високій активності студентів, обговорення, дискусії. Імітаційні вправи, аналіз виробничих ситуацій, метод тренажу, ігрове проектування, ділові ігри, метод розподілу ролей.

- **Методи самостійного навчання,** в тому числі *метод «навчання за текстом модуля»*, який передбачає послідовні дії студента для успішного

засвоєння навчального матеріалу. Спочатку аналізуються дидактичні цілі. Потім вивчається структура модуля (схема послідовності елементів навчання). Після цього студенти переходять до розгляду змісту модуля і його елементів. При вивченні змісту модульної програми звертається увага на методичне забезпечення змісту модуля. Якщо структура модуля індивідуалізується стосовно кожного студента, зміст модуля вивчається за рекомендованою (індивідуалізованою) структурою розробленою кафедрою.

Тривалість практичних занять складає 3 академічні години. Заняття проводяться в навчальних кімнатах, клінічних кабінетах кафедри та в зуботехнічній лабораторії.

Організація навчального процесу здійснюється за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ECTS) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікації та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ECTS.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ECTS) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту становить 30 годин. Навантаження одного навчального року становить 60 кредитів ECTS. Кредитно-модульна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Таким чином, навчання орієнтується на придбання студентами конкретних навичок, знань і умінь необхідних у майбутній професійній діяльності.

11. Методи контролю.

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог Тимчасової інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при впровадженні кредитно-модульної системи організації навчального процесу» (листи МОЗ України від 16.06.2005р. № 08.01-22/1258, від 21.01.2008 № 08.01-22/65).

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначається кількістю тем в модулі. Оцінювання поточної навчальної діяльності студентів описується у робочій навчальній програмі з дисципліни.

Оцінювання індивідуального навчально-дослідницького завдання:

Кількість балів за виконання ІНДЗ залежить від обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на

самостійну роботу і не входять до теми аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна навчальна діяльність:

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Конвертація балів у традиційні оцінки

Традиційна шкала	Конвертація у бали
«5»	5
«4»	4
«3»	3
«2»	0

(з приміткою про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, конвертація балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля, про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК) і за результатами його складання).

Оцінювання індивідуальної навчально-дослідницької роботи студентів (ІНДР): кількість балів за різні види ІНДР залежить від її обсягу і значимості, але не більше 15 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Оцінювання самостійної роботи:

оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Максимальна кількість балів за вивчення модуля 1:

120 балів (максимальна кількість балів на практичних заняттях)

21 заняття x 5 балів = 105 балів.

ІНДР – 15 балів

105 + 15 = 120 балів

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці „3”, на кількість тем у модулі.

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля 1:

21 заняття x 3 бали = 63 бали.

Підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК): 63 бали

13. Методичне забезпечення

1. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія», напрямку підготовки 1201 «Медицина».
2. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія», напрямку підготовки 1201 «Медицина».
3. Рекомендації щодо розробки навчальних програм з навчальних дисциплін (наказ МОЗ України від 12.10.2004року №492).
4. Методичні рекомендації для викладачів до практичних занять.
5. Методичні рекомендації для студентів до практичних занять.
6. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів.
7. Нормативно-методичні документи.
8. Наочні засоби.
9. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (апаратура для засвоєння теоретичного матеріалу, навчальні фільми, відеоматеріали).

14. Рекомендована література

Базова

1. Власенко А.З., Стрелковський К.М. за ред. Фліса П.С. «Зуботехнічне матеріалознавство». - Київ «Здоров'я» 2004.-332 с.
2. Клемин В.А. Ортопедическая стоматология. Учебное пособие /В.А.Клемин, В.Е.Жданов. –К.: ВСИ «Медицина», 2010. -224с. Рекомендовано Министерством образования и науки Украины как учебное пособие для студентов высших медицинских учебных заведений IV уровня акредитации ГРИФ ЛИСТ № 1/11-10347 від 09.11.2010.
3. Макеев В.Ф., Ступницький Р.М. Теоретичні основи ортопедичної стоматології (навчальний посібник). –Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2010, -394 с.
4. Пропедевтика ортопедичної стоматології/ за ред. Короля М.Д. - Вінниця: Нова книга, 2005. - 240 с.
5. Рожко М.М., Неспрядько В.П. Ортопедична стоматологія. - К.: Книга плюс, 2003. - 552 с.
6. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.Н. та ін. Зубопротезна техніка. – К.; Книга плюс, 2006. – 544 с.
7. Трезубов В.Н., Щербаков А.С., Мышнев Л.М. Ортопедическая стоматология. Пропедевтика и основы частного курса / Под ред. проф. В.Н. Трезубова, СПб.: Спец. лит., 2001. - 480 с.
8. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Шинчуковський І.А. Пропедевтика ортопедичної стоматології: Підручник за ред. П.С.Фліса. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 328 с.
9. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Канюра А.А. и др.. Пропедевтика ортопедической стоматологии: Учебник под ред. П.С.Флиса. – К.: ВСИ «Медицина», 2014. – 344с.
10. Чулак Л.Д., Шутурмінський В.Г. Клінічні та лабораторні етапи виготовлення зубних протезів. Одеса, Одеський мед університет, 2009, 317 с.

Допоміжна

1. Абакаров С.И.. Современные конструкции несъемных зубных протезов.- М.: Медицина, 1994.
2. Абдурахманов А.И., Курбанов О.Р. Материалы и технологии в ортопедической стоматологии. Учебник. - М.: Медицина, 2002. - 208 с.
3. Аболмасов Н.Г., Аболмасов Н.Н. Ортопедическая стоматология. - М.: Мед. Пресс-информ, 2002. - 576 с.
4. Біда В.І. Заміщення дефектів зубних рядів незнімними конструкціями зубних протезів. Лекція. – Київ, 2001. – 26с.
5. Вільямс С. Посібник з телерентгенографії / під редакцією проф. Фліса П.С. - Львів, 2000р. - 110 с.
6. Власенко А.З., Стрелковський К.М. за ред. Фліса П.С. «Технологія виготовлення зубних протезів з використанням керамічних і композитних матеріалів». - Київ «Здоров'я» 2005.-164 с.
7. Воробьев Ю.И. «Рентгенография зубов и челюстей» - М. «Медицина»,1989.
8. Гаврилов Е.И. Деформации зубных рядов. – М.: Медицина, 1984. – 94с.
9. Гітлан Є.М., Кроть М.К. Посібник з бюгельного протезування. – К.: Здоров'я, 2001. – 140 с.
10. Жулев Е.Н. Несъемные протезы. Теория, клиника и лабораторная техника.- Н/Новгород, 1995.
11. Калинина Н.В., Загорский В.А. Протезирование при полной потере зубов. - Медицина, 1990.
12. Клемин В.А. Морфофункциональная и клиническая оценка зубов с дефектами твердых тканей / В.А.Клемин, А.В.Борисенко, П.В.Ищенко. – М.: МЕД пресс-информ, 2003. –111с.
13. Клемин В.А. Диагностическая модель челюсти / В.А.Клемин. – М.:МЕДпресс-информ, 2006. -256с.
14. Криштаб С.И. и соавт. «Ортопедическая стоматология» - Киев, «Вища школа» 1986.

15. Коробейникова Л.С. Методологічні основи діагностичного дослідження у клініці ортопедичної стоматології. - Полтава: Астрей, 2003. - 92 с.
16. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Оджубейська О.Д. Тактика курації хворих у клініці ортопедичної стоматології. Полтава: Астрей, 2003 – 52 с.
17. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина II. Полтава: ПП «Форміка», 2002. – 168 с.
18. Король М.Д., Рамусь М.О. «Клінічні та лабораторні особливості виготовлення металокерамічних зубних протезів». - Вінниця: Нова книга, 2006.- 160 с.
19. Король М.Д. Вторинні деформації зубних рядів. - Полтава: Астрей, 2003. - с. 104
20. Лебедеико И.Ю., Арутюнов С.Д. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы. - М.: МЕДпресс - информ, 2008. - 111 с.
21. Левитов А.Н., Рубаненко В.В., Король М.Д. Челюстно-лицевая ортопедия: курс лекций.- Полтава, 1995. - 80 с.
22. Нападов А.Л. Артикуляция и протезирование в стоматологии.- К.: Здоровья, 1984.
23. Маевски С.В. Стоматологическая гнатозиология. Нормы окклюзии и функции стоматологической системы /Маевски С.В. –Львов: ГалДент. – 2008. - 144с.
24. Основы деонтологии в стоматологии. Пособие для студентов и врачей /Под ред. Г.П. Рузина. –Винница: Нова книга, 2008. -120с.
25. Окклюзия и клиническая практика / под ред. И. Клинеберга, Р.Джагера; Пер. с англ.; Под общ.ред. М.М.Антоника. – М.: МЕДпресс-информ, 2006. – 200с.
26. Помайницкий В.Г. Зубне протезирование. Учебно-методическое пособие для иностранных студентов стоматологического факультета // Помайницкий В.Г., Фастовец Е.А. : Днепрпетровск, ОК «Друкар», 2004. – 60с.

27. Прохончуков А.А. и соавт. Функциональная диагностика в стоматологической практике. - М. «Медицина», 1980.
28. Рабухина И.Н. Рентгендиагностика некоторых заболеваний зубо-челюстной системы. - М. 1976.
29. Руководство по ортопедической стоматологии / Под ред. Копейкина В.Н. - М.: Медицина, 1993. - 496 с.
30. Скоков А.Д. Сплавы в ортопедической стоматологии. - М., 2003. - 23 с.
31. Техніка виготовлення знімних протезів : підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних. - К.: Медицина, 2008. - 256 с.
32. Хватова В.А. Клиническая гнатология. М.: Медицина, 2005. - 296 с.
33. Хоманн А., Хильшер в. Конструкции частичного зубного протеза. Науч.ред. узд. На русск.яз. проф.. В.Ф.Макеев. Пер. с нем. – Львов: ГалДент, 2002.- 192 с., 178 рис.
34. Фліс П.С., Власенко А.З. Технологія виготовлення зубних протезів з використанням керамічних і композитних матеріалів. – К.: Медицина, 2010 р. - 296 с.
35. Шварц А.Д. Цельнолитые (бюгельные) протезы. – Москва, 2005. – 70 с.
31. Шварц А.Д. Биомеханика и окклюзия зубов. - М.: Медицина, 1999. - 208 с.
32. Шиллинбург Герберт DDS, Ричард Якоби DDS. Основы несъемного протезирования. - М.: «Квинтэссенция», 2008. - 563 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційні веб-сайти:

- Президента України
- Верховної Ради України,
- Міністерства освіти та науки,
- Міністерства охорони здоров'я,

2. Освітні портали вищих медичних навчальних закладів України,

3. Сайти профільних кафедр.

16. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми підсумкового модульного контролю з пропедевтика ортопедичної стоматології визначаються у робочій навчальній програмі.

Регламент проведення та стандартизованого оцінювання підсумкового

ПМК 1:

Контрольні заходи включають:

1. Відповіді студентів на стандартизовані тестові завдання, що включають 100 тестів (1година 40 хвилин). Кожне тестове завдання має тільки одну правильну відповідь з п'яти (формат А). Перерва – 10 хвилин.
2. Усне опитування студентів. Студенту пропонується три запитання з переліку контрольних питань до ПМК1 (1година 30 хвилин). Перерва 10 хвилин.
3. Оцінка практичних навичок згідно з переліком здійснюється викладачем практичних занять протягом викладання вивчення дисципліни.
4. Оголошення результатів – 10 хвилин.
5. Оформлення документації – 25 хвилин.

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю:

Оцінку **«відмінно»** одержує студент, який дав не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповів на усні питання, продемонстрував необхідні практичні навички (завдання), тобто: всебічно та глибоко засвоїв навчально-програмний матеріал з модуля; в повному об'ємі володіє теоретичними знаннями і практичними навичками, без помилок вирішує ситуаційні задачі.

Оцінку **«добре»** одержує студент, який дав не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився окремих незначних помилок у відповідях на усні запитання, продемонстрував практичні навички (завдання), але не в повному обсязі та може вирішувати ситуаційні задачі.

Оцінку **«задовільно»** одержує студент, який дав не менше 55% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився значних помилок у відповідях на усні запитання, недостатньо володіє практичними навичками та з помилками вирішує ситуаційні задачі.

Оцінку **«незадовільно»** одержує студент, який дав менше 55% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився грубих помилок у відповідях на усні запитання, або взагалі не дав відповідей на них, не продемонстрував практичні навички і не надав правильної інтерпретації їх застосування, а також не вирішує ситуаційних задач.

Методика оцінювання ПМК 1 «Пропедевтика ортопедичної стоматології»

Засвоєння практичних навиків (завдань)	Тестовий контроль	Усні відповіді	Сума балів
«5» – 6 балів	«5» – 28 балів (90-100 правильних відповідей)	«5» – 46 балів	80 балів
«4» – 4 бали	«4» – 19 балів (71 – 89 правильних відповідей)	«4» – 42 бали	65 балів
«3» – 3 бали	«3» – 14 балів (51-70 правильних відповідей)	«3» – 33 бали	50 балів
«2» – 0 балів	«2» – 0 балів (менше 50 правильних відповідей)	«2» – 0 балів	0 балів

17. Засоби діагностики успішності навчання

Перелік теоретичних питань для визначення рівня засвоєння матеріалу програми, практичних навичок та ситуаційних клінічних задач. Контрольні тестові завдання (для поточного контролю та підсумкового контролю). Комплекти завдань для практичних занять та ПМК.

Тестування, усне та письмове опитування, визначення рівня засвоєння практичних навичок, виконання практичних завдань.

Орієнтовний перелік теоретичних питань, які підлягають перевірці при складанні підсумкового модульного контролю

Модуль 1. Пропедевтика ортопедичної стоматології.

Змістовий модуль 1. Організація роботи ортопедичного кабінету. Устаткування клініки і лабораторії. Функціональна анатомія жувального апарату. Обстеження ортопедичних пацієнтів

1. Ортопедична стоматологія - визначення, мета, задачі. Вчені, які внесли вклад у розвиток вітчизняної ортопедичної стоматології.
2. Організація роботи ортопедичного відділення. Устаткування й інструментарій робочих місць лікаря стоматолога-ортопеда та зубного техника. Асептика й антисептика.
3. Анатомічна будова верхньої та нижньої щелепи. Спільні риси та відмінності у їх розвитку і будові.
4. Анатомічна будова й функція скронево-нижньощелепного суглобу, з'єднання нижньої щелепи з основою черепа.
5. Жувальні м'язи. Їх будова, функція, місця прикріплення та вектор напрямку дії.
6. Компоненти жувального апарату. М'язево-нервовий та суглобовий

комплекс, функціональна оклюзія. Їх характеристика та взаємодія.

7. Зуби, зубні ряди. Анатомо-топографічні особливості будови коронкової та кореневої частини різних функціональних груп зубів.

8. Фактори, що забезпечують цілісність та стійкість зубних рядів. Зубна, базальна й альвеолярні дуги. Оклюзійна площина. Трансверзальні й сагітальні оклюзійні криві.

9. Функціональна анатомія оклюзійної поверхні фронтальних груп зубів, їх значення в артикуляції нижньої щелепи.

10. Функціональна анатомія оклюзійної поверхні бічних груп зубів, їх значення в артикуляції нижньої щелепи. Опорні та направляючі горби.

11. Фізіологічні види прикусів та їх ознаки. Характеристика ортогнатичного прикусу.

12. Патологічні види прикусів. Характеристика та ознаки.

13. Оклюзія зубних рядів. Визначення. Види оклюзії. Контакти зубних рядів в передній та бокових оклюзіях. Ознаки центральної оклюзії.

14. Артикуляція нижньої щелепи. Рухи нижньої щелепи в вертикальній, сагітальній та трансверзальній площинах. Фактори оклюзії. Фази жувальних рухів за Гізі.

15. Послідовність обстеження пацієнтів в клініці ортопедичної стоматології. Суб'єктивне та об'єктивне обстеження.

16. Клінічні та додаткові методи обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології

17. Попередній та остаточний діагнози, їх складові частини. Історія хвороби та правила її ведення.

Змістовий модуль 2. Клінічне матеріалознавство.

1. Види відбиткових ложок, їх характеристика. Вибір відбиткової ложки в залежності від виду протезування.

2. Відбитки. Визначення й класифікації. Вимоги та межі анатомічних

відбитків. Методика отримання. Характеристика понять «протезне ложе» й «протезне поле».

3. Класифікації відбиткових матеріалів, що застосовуються в ортопедичній стоматології. Вимоги до відбиткових матеріалів. Показання до застосування.

4. Термопластичні й кристалізуючі відбиткові матеріали. Представники. Фізико-хімічні властивості. Етапи отримання відбитків термопластичними матеріалами.

5. Показання до застосування альгінатних мас. Представники. Показання до застосування. Методики отримання альгінатних відбитків. Тіксотропність. Умови зберігання альгінатних відбитків в різних середовищах.

6. Силіконові відбиткові матеріали. Класифікації. Представники. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.

7. Техніки отримання відбитків силіконовими матеріалами. Одношарові та двошарові відбитки.

8. Поліефірні відбиткові матеріали. Представники. Фізико-хімічні властивості. Гідрофобність й гідрофільність. Показання до застосування.

9. Можливі ускладнення при отриманні відбитків і їх попередження. Методи дезінфекції відбитків.

10. Гіпс: склад, формула. Класифікації. Застосування в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії.

11. Фізико-хімічні властивості гіпсу. Стадії кристалізації. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення.

12. Види гіпсових моделей. Технології виготовлення гіпсових моделей щелеп. Методи гіпсовки моделей в оклюдатор.

13. Моделювальні матеріали. Класифікація. Використання в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії.

14. Воски, їх класифікація. Представники. Використання в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії.

15. Пластмаси. Види. Склад. Використання в клініці ортопедичної стоматології та зуботехнічній лабораторії.

16. Сплави металів, їх використання в ортопедичній стоматології.

17. Технології литва металів.

18. Керамічні маси. Хімічний склад, фізичні властивості. Застосування в ортопедичній стоматології.

Змістовий модуль 3. Технологічні процеси виготовлення зубних протезів.

1. Класифікації дефектів коронкової частини зуба за Блеком. Індекс руйнування оклюзійної поверхні зуба за Мілікевичем (ПРОПЗ). Класифікація дефектів зубних рядів за Бетельманом та Кеннеді.

2. Вкладки. Конструкції. Класифікації. Показання до застосування. Матеріали, що використовуються для виготовлення вкладок.

3. Види й конструкції вкладок типу in-lay, on-lay й over-lay. Їх модифікації. Показання до застосування. Матеріали, що використовуються для їх виготовлення.

4. Штифтові зуби. Конструкції штифтових зубів. Показання до їх виготовлення. Штифтовий зуб за Річмондом.

5. Суцільнолита металева штифтова куксова вкладка. Штифтові конструкції типу pin-lay, endo-over-lay. Показання до застосування. Матеріали, що використовуються для їх виготовлення.

6. Штучні коронки. Види. Класифікації. Показання до їх застосування.

7. Тимчасові та постійні штучні коронки. Матеріали, що використовуються для виготовлення штучних коронок. Вимоги.

8. Технологія виготовлення штампованої повної металевої коронки.

9. Клініка часткової втрати зубів. Види дефектів зубних рядів, класифікації.

10. Мостоподібні протези. Визначення й складові частини. Види. Показання до застосування.

11. Види опорних елементів і проміжної частини мостоподібних протезів, способи їх з'єднання. Матеріали, що використовуються для їх виготовлення.

12. Технологія виготовлення штамповано-паяного мостоподібного протезу.

Вимоги до мостоподібних протезів.

13. Класифікація груп дефектів зубних рядів за Бетельманом. Фіксація центрального співвідношення щелеп.

14. Часткові знімні протези. Види. Конструктивні елементи.

15. Показання до застосування часткових знімних протезів залежно від топографії дефектів зубних рядів.

16. Пластинчасті та бюгельні часткові знімні протези. Конструктивні елементи. Перерозподіл жувального навантаження.

17. Повна вторинна адентія. Класифікація беззубих щелеп по Шредеру, Келлеру.

18. Повні знімні протези. Конструктивні елементи. Матеріали, що використовуються для їх виготовлення.

Орієнтовний перелік практичних навичок, які підлягають перевірці при складанні підсумкового модульного контролю

Модуль 1. Пропедевтика ортопедичної стоматології.

1. Вміти трактувати функціональну анатомію жувального апарату, його компонентів та їх взаємодію.
2. Вміти змоделювати коронкову частину зуба фронтальної групи на гіпсовій моделі (різців та ікол верхньої та нижньої щелеп).
3. Вміти змоделювати коронкову частину зуба бічної групи на гіпсовій моделі (премолярів і молярів верхньої та нижньої щелеп).
4. Вміти визначати топографічну приналежність зубів.
5. Вміти визначати види фізіологічних та патологічних прикусів на гіпсових моделях.
6. Вміти визначати послідовність обстеження ортопедичних пацієнтів.
7. Вміти сформулювати послідовність заповнення історії хвороби ортопедичного пацієнта.
8. Вміти формулювати основні складові частини діагнозу.
9. Вміти встановити анатомічну частину діагнозу ортопедичному пацієнту згідно з класифікаціями дефектів зубних рядів за Бетельманом та Кеннеді.
10. Вміти розрахувати втрату жувальної ефективності за Агаповим.
11. Вміти класифікувати дефекти коронкової частини зубів за Блеком та визначати індекс руйнування оклюзійної поверхні зуба за Мілікевичем (ІРОПЗ).
12. Вміти підібрати відбиткову ложку на верхню та нижню щелепу.
13. Вміти отримати повний анатомічний відбиток з гіпсової моделі різними відбитковими матеріалами.
14. Вміти оцінити отриманий відбиток відповідно до вимог.
15. Володіти технікою виготовлення гіпсових моделей верхньої та нижньої щелеп та оформлення їх цоколя.

16. Вміти загіпсувати моделі в оклюдатор в положенні центральної оклюзії.
17. Вміти визначати показання до виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів залежно від топографії дефектів зубних рядів.
18. Вміти трактувати основні технологічні етапи виготовлення знімних та незнімних конструкцій зубних протезів.